

ONDER DE AANDACHT

SOK-MEDEDELINGEN 36

In december 2001 is de 36^e mededeling van Stichting voor het beheer van Onderaardse Kalksteengroeven in Limburg, kortweg SOK, verschenen. U treft hier de volgende onderwerpen in aan.

Frans Coolen trof tijdens een bezoek aan de Koeleboschgroeve in een gedempte waterput op een diepte van vier meter een grote zwarte kever aan. De kever werd voor determinatie mee naar huis genomen, waar bleek dat het hier om de Lederloopkever (*Carabus variaceus*) ging.

Jacquo Silvertant en Patrick Valk beschrijven in hun artikel de winningstechnieken van mergelbouwsteen in het Geuldal. Over technieken van mergelwinning in de beginjaren van dit fenomeen is nog altijd niet veel bekend. De verschillen in techniek zijn meestal te verklaren vanuit het gebruik van verschillende typen gereedschap. Na de introductie van de elementaire mijnbouwkundige kennis maakte het gereedschap een modernisering door. Bij de datering van mergelgroeven kan de technische innovatie (techniek en gereedschap) een hulpmiddel zijn. Interessant daarbij is te onderzoeken hoe de kennisoverdracht van de ontginningstechniek heeft plaatsgevonden. Aan de hand van de kennisoverdracht van de "mondiale" blokbrekerscultuur, de werkwijze van de "amateurs" in het Geuldal en de vondst van een oude bigkel in vergelijking met ander gevonden gereedschap trachten de auteurs tot een reconstructie van een technische ontwikkeling te komen.

In het artikel "De vroege geschiedenis van het vleermuisonderzoek in Zuid-Limburg" van Aldo Voute en Wim Bongers wordt de beginperiode van het vleermuisonderzoek in de groeven van Zuid-Limburg beschreven. In 1938 starten de gebroeder Leo en Pieter Bels met het ringonderzoek. Opvallend is het veranderde inzicht over verstoring en bescherming van de overwinterende vleermuizen van toen en nu.

Ir. D. C. van Schaik wordt terecht geëerd met de titel: pionier van het groeueonderzoek in het algemeen en de Sint Pietersberg in het bijzonder. Slechts weinige van de SOK-leden hebben de in 1972 overleden Van Schaik persoonlijk nog gekend. Jacques Maes beschrijft zijn ondergrondse bezoeken aan het nu allang verdwenen Zuidelijk Gangenstelsel in het gezelschap van Van Schaik. Hij mocht hem assisteren bij het karteren en inventariseren van dit legendarische deel van de Sint Pietersberg. Vlak voor de Belgische grens in Klein Ternaaien liggen twee vrij onbekende groeven in de steilwand van Caestert. Ze zijn in feite klein en onbeduidend en worden vaak over het hoofd gezien. Vanwege noodzakelijke beheerswerkzaamheden van Natuurmonumenten zijn deze kleine mergeexploitaties echter voorgoed onbereikbaar geworden. Door de ondermeer ingekraste oude opschriften en jaartallen en historische duivenissen waren deze groeven, hoe klein dan ook, van cultuurhistorisch belang. Met deze publicatie van Ton Breuls hebben ze op de valreep nog net een plaatsje verworven op de lijst van groeven in Nederlands Limburg.

Inlichtingen over de SOK-mededelingen:

Ton Breuls

Bovenstraat 28

B-3770 Kanne Riemst (België)

e-mail: sok@nhgl.org

NIEUWE VERTEGENWOORDIGER VAN HET GENOOTSCHAP IN DE MILIEUFEDERATIE

Lange tijd heeft Lei Hensels het Genootschap vertegenwoordigd in het bestuur van de Stichting Milieufederatie Limburg. Om gezondheidsredenen heeft Lei te kennen gegeven dat hij zijn functie wil overdragen. We hebben inmiddels John Clerx bereid gevonden om zijn plaats in te nemen. John is binnen het Genootschap vooral bekend als slakken-expert, maar ook in tal van andere natuuronderwerpen is hij goed thuis.

Zijn vertegenwoordigende rol kan John het best vervullen als hij goed wordt geïnformeerd over actuele natuur- en milieuontwikkelingen binnen de provincie. Daarom roep ik iedereen op om hem op de hoogte te brengen wanneer er zorgwekkende ontwikkelingen op milieugebied worden geconstateerd. Hij is bereikbaar op telefoonnummer 0475-329556.

Graag wil ik Lei van harte bedanken voor zijn jarenlange inzet, en John veel succes toewensen in zijn nieuwe rol.

Frans Coolen, Voorzitter

BINNENWERK BUITENWERK

ZATERDAG 2 MAART organiseert **Kring Venlo** een onderhoudsdag op de Groote Heide. Vertrek om 9.00 uur vanaf het Informatie Centrum Groote Heide bij Venlo.

ZONDAG 3 MAART kunnen geïnteresseerden de handen uit de mouwen steken en de leden van de **Werkgroep Meinweg** meehelpen met beheersmaatregelen. In het heideterrein zullen enkele bomen en struiken verwijderd worden. Opgave en informatie bij Wouter Jansen (tel. 0475-326798).

WOENSDAG 6 MAART komen de leden van de **Vlinderstudiegroep** bij elkaar. Er zullen waarnemingen van vlinders en allerlei zaken rondom vlinders en bescherming van vlinders besproken worden. Deze bijeenkomst vindt plaats in het Natuurhistorisch Museum Maastricht en begint om 20.00 uur.

DONDERDAG 7 MAART organiseert **Kring Maastricht** in samenwerking met het IVN en CMNE een voorlichtingsbijeenkomst over de plannen voor de Grensmaas. De lezing

wordt gehouden in het Natuurhistorisch Museum Maastricht en begint om 20.00 uur.

VRIJDAG 8 MAART houdt de **Studiegroep Onderaardse Kalksteengroeven** een bijeenkomst in het Natuurhistorisch Museum Maastricht. Aanvang 19.30 uur.

ZATERDAG 9 MAART organiseert **Kring Venlo** een onderhoudsdag op de Groote Heide. Wie de handen uit de mouwen wil steken, kan vertrekken om 9.00 uur vanaf